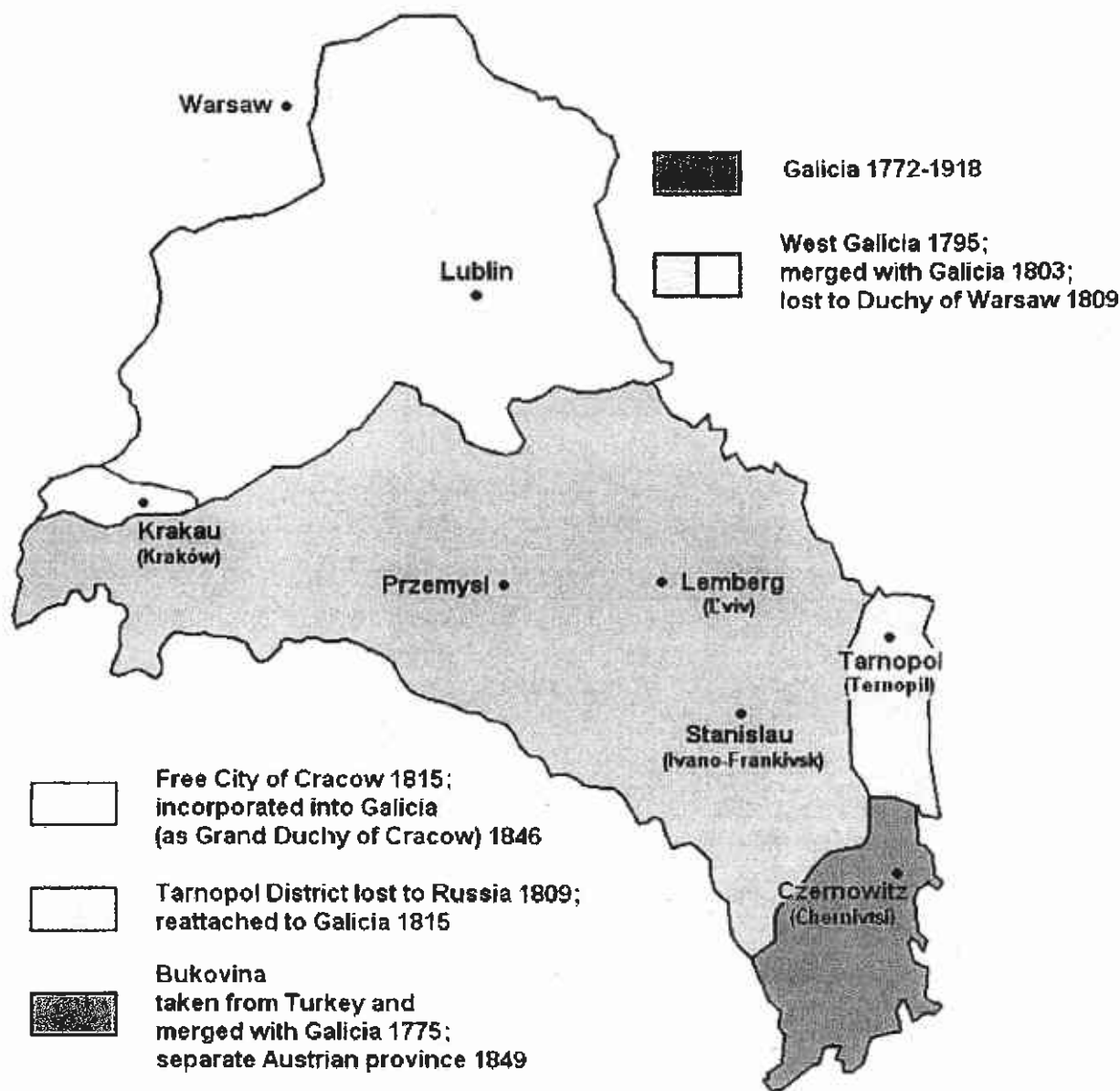

Image:Kingdom of Galicia.png

From Wikipedia, the free encyclopedia

- Image
- File history
- File links

Size of this preview: 613 × 600 pixel

Image in higher resolution (742 × 726 pixel, file size: 50 KB, MIME type: image/png)

עדות נאמנה

תלמיד בית הספר פת מארנאפאל

הבחור ב

שקד על דלתו בית הספר יום יום. ללמוד תורה וחכמה באמרת וכאמנה - כושן
שנת תקע ואלה הם הרברים אשר למד התלמיד הלזה - איש איש על פינוגו נרשמים:

עם הימים ושעברו בנה היסד

ח"ק

עם פריש ר"ע סטרסנברג א

מצוה

עם חנני' וספרשים

חלמוד

לדבק בחלמוד מצנאן

יסודי אומנת ישראל

דקדוק לר"ק

פסיק לר"ק על פה (דיקטאנד)

סכת יום סכת יערי

דיוע חלשות - כמו לשון אשכנז וע"פ

סכת יום פלפנות האלה

חכמה וחשבון

כתיבת ארות על אודת שקד ועיניו בני האדם

זרישת נלילות הארץ וסמנני וישפוח

חכמה המבט וחכמת צאנז הארץ

ב

ולו נאה המדינה

על פי לו

תעשיו

ויען בו ררבי התלמיד הלזה

התלמידים השומים - ולקדם את חוקי העדות האלה חתמו בסימניו והעבירו את חותמם בית הספר לעינו כל איש -

מארנאפאל

ה' תקע

לחודש

דירעקטור

ראש בית הספר

Illustration 7

The bilingual diploma of the *Israelitische Freischule* in Tarnopol
(The Abraham Schwadron Collection of Jewish Autographs and Portraits,
the Joseph Perl papers, JNULA)

SCHULZEUGNISS.

De Schüller der Classe welche
 die TARNOPOLER Israelitische FREYSCHULE
 sucht, und die darin vorgeschriebenen Lehrgegenstände in dem
 folgenden Massen gelernt hat:

Sprachlehre	.	)	.	.	.
Bibel mit rein deutscher Uebersetzung	.	)	hebräisch	.	.
Religionslehre	.	)	.	.	.
Lesen	.	)	.	.	.
Schönschreiben	.	)	.	.	.
Rechtschreibung und Dictando	.	)	deutsch	.	.
Sprachlehre	.	)	.	.	.
Rechnen	.	)	.	.	.
Naturgeschichte	.	)	.	.	.
Erdbeschreibung	.	)	.	.	.
Lesen	.	)	.	.	.
Schreiben	.	)	französisch	.	.
Sprachlehre	.	)	.	.	.

Da diese Schüller nebst diesen erlernten Gegenständen sich immer
 sam betragen hat: so ist ih hiemit die Fortgangs = Classe mit
 zu erkannt worden.

Tarnopol den

184

Schulvorsteher

Director

Illustration 7

The bilingual diploma of the *Israelitische Freischule* in Tarnopol
 (The Abraham Schwadron Collection of Jewish Autographs and Portraits,
 the Joseph Perl papers, JNULA)

פעולה מיוחדת של ר"ת הם במעלה יותר מתפילין של רש"י ומפני שהם גדולים במעלתן אין רוב העולם יכולים לפעול אותה פעולה בהנחתן לכן נמנעו מלהניח²⁹. על פי הנחות אלו מסיק ר' דוד פארדו, ובכך מוצא תשובה לשאלה שהוא הציג, "נמצא דכיון דאלו ואלו דברי אלקים חיים הן ליכא למימר כדלעיל דילמא אין קיום מצוה".

אבל אם הדבר כך, שגם התפילין של ר"ת הן אמת, חוזרת השאלה למה אין אנו מברכים על הנחת תפילין של ר"ת? גם בנקודה זו בולטת לא רק מידת בקשת האמת של ר' דוד פארדו אלא גם השפעת הקבלה על השיקולים ההלכתיים שלו, וכך הוא מסביר:

הא לא קשיא למי שיודע טעם וסוד תפילין של הויות באמצע; דמשום רוב קדושתן הוא שאין אנו יכולים לברך עליהם. והרי זה דומה לטעם שנמצא בכתבי הקדש על סברת האומרים שאין לברך על תפילין של ראש, דהכי עיקר לדידן, אלא מברך על של יד ובה פוטר גם של ראש העליונה. והכי נמי בבקר מברך על של רש"י ופוטר את של ר"ת, בין להיחידים המניחים שתיהן ביחד, בין לכל ירא שמים שמניח ר"ת אחר התפלה על סמך ברכה בראשונים. ובמנחה אם בא להניח של ר"ת אין לו לברך שאינו ברור שיש בו כח לפעול אותה הפעולה המיוחדת להם, ואולי תהיה ברכתו לבטלה. וזהו הטעם דלא מברכינן עלייהו.³⁰

ר' דוד פארדו קיבל, אפוא, בסופו של דבר את הגישה הקבלית האומרת שהנחת תפילין של ר"ת אינו מפני הספק אלא כך יש לעשות לכתחילה, ובכל זאת הוא נמנע מלהגיע למסקנה שהגיעה אליה ר' נתן נטע שפירא שיש לברך על תפילין של ר"ת. ובהמשך דבריו הוא מוסיף: "וכך נמצא אצלנו כתוב בכתבי הקדש של הרב האלקי מהרמ"ז (= מורינו הרב משה זכות) זצוק"ל³¹ והשיב על מוהר"ן (= מורינו ורבינו הרב נתן) שפירא ז"ל בספרו מצת שמורים שרצה לומר מסברא דנפשיה באדרבא יש לברך ב' ברכות על של ר"ת ע"ש".

מתינותו של ר' דוד לעומת קיצוניותו של ר' נתן נטע ניכרת במיוחד אם נשווה דברי ר' נתן נטע שהבאנו לעיל לדבריו הבאים של מחברנו: "ובודאי שמי שיש לו תפילין דר"ת ורוצה

29 השווה הציונים בהע' 11.

30 נראה שכדי להשלים את התמונה על גישת ר' דוד פארדו לפתרון הבעיה יש להוסיף גם את הקטע הבא מדבריו: "וכי ישאלך בנך סוף סוף למה לן למשכוני נפשין בהכי, נניח במנחה של רש"י אע"פ שאין קדושתן כל כך גדולה וימלא פיננו תהלתו לברך עליהם. נשיב דבכי האי גוונא אנו אין לנו אלא דברי הקבלה הואיל דבגמרא ופוסקים לא נזכרה הנחתן במנחה, א"כ מי שאומר זו אמר זו. דכל שאין לו תפילין דשמושא רבא בתפילת מנחה שעולים במקום של שניהם (הכוונה שעולים במקום תפילין של רש"י ור"ת. על הנחת תפילין של שימושא רבא בתפילת מנחה ראה להלן בסעיף ה). יניח של ר"ת במנחה ואפילו לא יהיה בו כח לפעול אותה פעולה הקדושה, אע"פ הנה שכרו אתו דרחמנא לבא בעי". כמאה שנה מאוחר יותר עדיין היו שברכו על תפילין של ר"ת, וגם אז פסל פוסק גדול את המנהג, אבל לא מנימוקים קבליים אלא הלכתיים. ר' שלמה קלוגר, ספר סת"ם, למברג תרט"ז, תשובה נ, סא ע"ג, כותב: "גם בנידון מה שכתב שמברך ברכה על של ר"ת ידע דמברך ברכה לבטלה כי הנה מה דהכל מניחים בימים הללו אין הכוונה מכח דבידם להכריע נגד הראשונים דמאן רקיע נגד הכרעת הש"ע דהעיקר כרש"י רק דהעולם מניחים דרך חומרא בעלמא לצאת ידי שניהם וא"כ הוי רק מנהגא ועל מנהגא אין מברכינן...בפרט דלא נהגו כן הכל דרך חיוב רק מי שכבר בא בימים קצת לא מ"ג ואילך לכך אין זה מדינא ולא ממנהגא לכל העולם ולכך ודאי הוי ברכה לבטלה...וזכרוני בילחזתי נדפס בשם הגאון אבדק"ק לבוב קוויטל (חוברת) קטן להזהיר הטועים שמברכים על תפילין דר"ת שהוא ברכה לבטלה". ראה הע' 15. סביר להניח שהמברכים על תפילין של ר"ת היו חסידים, תלמידי הבעש"ט, שאימצו לעצמם את קבלת האר"י ואיתה ההקפדה על הנחת תפילין של ר"ת. ראה הע' 19.

31 על ר' משה זכות ראה ג' שלום, שם (הע' 7 לעיל), עמ' 449-451.